

הדף היומי בהלכה

Dirshu
דרשו ד' ועזו
קרן פולטית לחינוך
עידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ד באדר א' תשע"ו

הלכות תפילה סימן צב עמוד קכה

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:

- מה נכלל בחובת בדיקת נקיון הגוף לפני התפילה? • מה דינו של הנצרך לנקביו לפני תפילת העמידה?
- מה דינו של הנצרך לנקביו בשעת הלימוד?

מה נכלל בחובת נקיון הגוף לתפילה?

העומד להתפלל את תפילת העמידה, עליו לבדוק תחילה אם הוא נצרך לנקביו, לגדולים או לקטנים. ואם נצרך לנקביו - אסור בתפילה עד שניקה את גופו, ואף אם בשל כך יפסיד תפילה בציבור; אולם במקרה שאם יתעכב יפסיד את זמן התפילה, והוא מסוגל להמתין עד 'שיעור הילוך פרסה' (ראה להלן) - הריהו רשאי להתפלל. והלוקה בקלקול קיבה, ואינו נצרך לנקביו, אך יודע כי במהלך התפילה יצטרך לנקביו באופן שלא יוכל להמתין עד שיעור הילוך פרסה - יש שהורה שאם עד שיתרוקן גופו לחלוטין יחלוף זמן תפילה, רשאי להתפלל. [סעיף א וס"ק א, ב וזה; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו-13]

מה דינו של הנצרך לנקביו לפני תפילת העמידה?

כאמור, הנצרך לנקביו אסור בתפילת העמידה. ואם עבר והתפלל - במידה שבתחילת התפילה היה מסוגל להמתין במשך הליכה של שבעים ושתיים דקות ללא עשיית צרכיו, יצא ידי חובתו; ושיעור המתנה זה מכונה 'שיעור הילוך פרסה'. ואם לא היה מסוגל להמתין כשיעור האמור - תפילתו נחשבת לתועבה, ומלבד עצם האיסור בתפילה באופן זה, הריהו עובר על איסור ברכה לבטלה בכל ברכה וברכה. ואם נצרך לקטנים - נחלקו הפוסקים אם צריך לשוב ולהתפלל, ויש שהורה שיתפלל ויתנה שאם אינו חייב להתפלל, תהא התפילה נדבה (ראה סימן קז). [סעיף א, ס"ק ב-ד, וביה"ל ד"ה היה, ד"ה וצריך, וד"ה שיעור; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

מה דינו של הנצרך לנקביו בשעת הלימוד?

הנצרך לנקביו במידה שאינו מסוגל להמתין עד 'שיעור הילוך פרסה' (ראה לעיל), אסור להתחיל לעסוק בדברי קדושה, דהיינו קריאת שמע, ברכות ודברי תורה. ויש שכתב שמותר לחשוב בדברי קדושה. ובדיעבד, אם קרא קריאת שמע או בִּרְךְ אִיזו ברכה - אינו צריך לקרוא ולברך שנית. ואם הוצרך לנקביו בשעה שעוסק בדברי קדושה - רשאי לסיים את הענין שעוסק בו, כגון קריאת שמע וברכותיה, הלל, קריאת התורה, ברכת המזון, או ענין מסוים בלימודו. וכשמסוגל להמתין עד שיעור הילוך פרסה - נחלקו הפוסקים אם רשאי להתחיל לעסוק בדברי קדושה, ובעת הצורך ניתן להקל. [סעיף א, ס"ק ו-ט, וביה"ל ד"ה אפילו וד"ה קורא; ביאורים ומוספים דרשו, 6 ו-9]

אתמול למדנו

- המתפלל צריך להיות חגור באבנט ('גֶאָרְטֶל'), משום שיש בכך תוספת נוי ללבושו; ויש שכתבו שרק החגור באבנט במשך היום חייב בכך גם בשעת התפילה.
- בשעת תפילת העמידה צריך המתפלל להיות לבוש בצורה מכובדת, דהיינו באופן שבו לא היה מתבייש לעמוד לפני אדם חשוב.
- יש מהראשונים והאחרונים שכתבו כי בזמננו אסור מן התורה לשהות בגילוי הראש אפילו זמן מועט. ואם מזכיר שם שמים בעת שראשו מגולה - חמור הדבר יותר.

מחר נלמד

- מדוע נדחה איסור 'בל תשקצו' מפני כבוד הבריות?
- איזה איסור נדחה מפני איסור 'בל תשקצו'?
- איזה איסור נדחה מפני איסור 'בל תשקצו'?